

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Sermones prestantissimi viri Roberti de Latio: ordinis
Minoru[m] sacre theologie professoris: pontificis
Aquinatis**

Caracciolo, Roberto

Lugd., Anno d[omi]ni. M.ccccxiiij. vi. no.Maij.

Feria quarta: de sacramento eucharistie. Sermo. Ixv.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70607)

ti atq; virtuti immense & infinite ascribuntur omnia miracula sacramenti altaris.

Qualiter miracula & exempla opera in sacramento altaris ostendunt se ibi esse corpus christi.

Capitulum. iiij.

Ertio pbanda est veritas sacramenti per exempla. Nam deus bndictus est nō semp qnq; tñ ad cōfusione cordis instator multa de hoc sacro ostēdit mira atq; stupēda. Inter q̄ illud vnus est celeberrimū ac memoria dignū qd̄ euenit dum sc̄tus Antonius de padua Arimini pdicabat. Ibi nāq; hereticus quidam aderat q̄ male sentiebat de corpore xpi: atq; i cōtemptū corporis xpi hostias nō cōsecratas sepius asino suo p̄bebat in cibū. Cum hō hoc innotuisset Antonio fidei defensori acerrimo: illuz ad se vocatū dure redarguit: veritatēq; sacri ei fideliter psuasit. Cū vō ille pertinax i suo sensu maneret: assereretq; asini suū p̄sepe tali cibo fore depastū: cōuenit cū eo Antonius: vt de hoc experientia fieret p̄ dies tres asinus sine cibo transiret: & die tertia Antonius in foro celebrata missa: a referuato sacro illud inter hostias non cōsecratas reponeret atq; illo mō asinus famelicus inuitaretur ad pabulū qd̄ cū factū fuisset coray multitudine maxima aial illud appropinquas sponte in qua corpus xpi itra hostias nō p̄secratas reuerēter reconditum erat: & miraculo dei cognouit dñm suū: & caput & pedes inclinās humiliter adorauit: neq; cura sibi fuit de cibo: q̄ in digeat. Cūq; verberibus ab illo heretico auget: traheret: & vlueret semp faciebat vt prius ob qd̄ hereticus ille et alij q̄ plurimi oī errore deposito ad verā fidē redierit. Antonius autē deo gratias referēs sacrm̄ honorifice in loco debito posuit & p̄seruauit. De multis etiā cōpertū est qd̄ ex p̄uilegio sp̄ali corp⁹ xpi vidētur aut in specie pueri: aut carnis: aut sanguinis. Qd̄ sit h̄m̄ Tho. iij.

parte. q. lxxv. ar. vj. p̄ immutationē oculorū suoz q̄ sic vidēt: quoz oculi imutānt ac si ep̄sse viderēt exterius carnem aut sanguinē vel puerū nulla trāsmutatione facta ex parte sacri. Qd̄ p̄ ex eo quia alijs vidēt sub specie panis. Nec tñ hic p̄tinet ad aliquā deceptionem: q̄ talis sp̄s diuinitus format in oculo ad aliquid veritatē figurādā. ad hoc. s. q̄ manifestet: de corpore xpi esse sub hoc sacro sicut etiā xps absq; deceptione appuit discipulis eūtib⁹ in emgus. Dicit em̄ Aug. in li. q. euāgelij: qd̄ cū fictio n̄ra referret ad aliquā significationē nō est mēdaciū: sed aliq̄ figura. Sūt itaq; multa huius sacri p̄clarissima testimonia: q̄ tñ oia si deessent sufficere nobis d̄s verbuz xpi dicentis. Mat. xxvj. Hoc est corpus meū: de quo dicere possum⁹ qd̄ ysaac dixit dñi filiū tāgebant Gen. xxvij. Non quē vox iacob est: sed manus manus sunt Esau. Nā in tactu & in odoratu Esau eū rep̄ntabat: in voce tñ iacob eū p̄fitebatur. Sic in hoc admirabili sacro sensib⁹ n̄ris sc̄s visui: odoratu: gustu: & tactu: accidetia panis se offerunt: sed ipsi auditui x̄tras carnis xpi. O igit̄ ineffabile sacrm̄ o inerplicabile signū amoris iesu xpi: o deniq; triūphale p̄uilegiū nobis exhibitū. Nō est em̄ aut fuit aliqñ tā grādis natio: q̄ habea t deos appropinquātes sibi: sicut adest nobis deus n̄r: ergo i oī deuotione qua possumus celebrem⁹ huius sacri mysteria quo nobis aduentat grā: & tandē perēnis & eterna gl̄ia: in q̄ ipse dñs iesus viuūt & regnat cū patre & spiritu sancto per infinita secula seculorum. Amen.

¶ Feria q̄rta hebdomade sc̄te de sacro eucharistie ad qd̄ deuote suscipiendū si deles inuigilare debēt Sermo. lxxv.

Eccepit panes & gratias agens fregit & dixit: Accipite & manducate: hoc est corpus in eū quod pro vobis tradetur: hoc facite in meaz cōmemorationē.

Feria. III. hebdomade sancte.

Doctōis gētiū verba sunt ista. s. *Coz. ij.* Satis vtile & pficiū esse arbitrat^r sum: si adhuc de sacramento ineffabili eucharistie nōnulla dixerō: qm̄ quanto magis illi^r p̄conia fidelib^r innotescūt: tanto ardent^r excitātur ad illi^r vsū: deuorāq; suscepiōnē. Itcirco p̄terea que dicta sunt adhuc videbim^r quedā nō īmerito de hoc b̄ndicto sacro dilucidanda. Proponem^r itaq; tria p̄ncipalia mysteria q̄ ap̄ls in verbis palle^r gatis explicauit & annotauit: videlicet

Prīmū d̄i trāsubstātiatiōnis.

Secundū manducatiōnis.

Tertium consecratiōnis.

De trāsubstātiatiōne panis in car^r nem & vini in sanguinē xp̄i & de condi^r tionibus admirandis ip̄si^r trāsubstā^r tiatiōnis.

Capitulum. s.

Quoniam mysteriū annotatū ab apostolo d̄i trāsubstā^r tiatiōnis. Quia xp̄s panem accipiēs & gratias agēs panē illum benedixit & p̄seca^r uit conuertitq; substantiam ei^r in substā^r tiam corporis sui: sic & in sacro isto substā^r tia panis in substā^r m corporis xp̄i & suba vini in substā^r m sanguinis ei^r & conuertit. Ad qd̄ plen^r intelligēdū quattuor sunt dubia declarāda. **Prīmū** utrū in p̄secratiōne sit vera trāsmu^r tatiō siue cōuersiō panis in corp^r xp̄i: an panis simul maneat cū corpore: Ad quod respondet Aler. in. iij. suo volū^r mine. q. xxxvij. mē. s. q̄ aliqui errātes dixerunt q̄ in hoc sacro non est aliqua conuersiō: sed ad p̄rolatiōnē verborum siue cōuersiōne aliqua sit diuina virtute vt corp^r xp̄i sit ibi. Tū hec positiō est cō^r traria sc̄toꝝ auctoritati: vt ps. Est etiā h̄ cōgruitatē sacri: diminiuitq; vtilitatem meriti. Nā multiplex est rō quare con^r gruit vt panis cōuertat in corp^r xp̄i et nō maneat simul. P̄t̄a est vitatiō idolatrie. Si em̄ sub sacro maneret panis fortassis q̄nq; indistincte adoraretur cū d̄no. Sc̄da ratio est efficacior deductio ad ip̄m xp̄m cōprehendēdū. Spēs em̄

panis q̄ modo deducit immediate ad b̄^r minū xp̄m cōprehendēdū & vescedū: tunc mediate deduceret: q̄ p̄mo deduceret ad cōprehēsiōnē panis: & post ad cōprehēsiōnē d̄ni. Tertia rō est sp̄s^r lioꝝ refectiō: mō em̄ illa refectiō est sp̄s^r ritualis oīno: tunc esset etiā carnalis: q̄ tūc cib^r carnalis assumeret & nō sō^r lū sp̄s^r ualis. Quarta rō est vtilitatis īfinitio. s. vt credatur q̄ sit t̄m̄ cib^r anime & nō corporis & q̄ hoc cibo sit v̄tū sp̄s^r tualis & nō corporalis. Opinio ad hoc p̄tacta minuit vtilitatem meriti: quia ponēdo q̄ accidētia nō p̄nt eē sine sub^r iecto īfinito rōnib^r humanis: meriti^r fidei diminiuit. **3°** d̄icēdū q̄ tota suba panis conuertit in substā^r m corporis xp̄i remanentib^r accidentibus sine subiecto. **4°** Sc̄dū dubiū declarandū: vtrum in ista p̄uersiōe annihilat suba panis: et ad hoc r̄spondet R̄sch. in. iij. di. ij. arti. q. ij. di. q̄ quis post p̄uersiōnē sube panis in substā^r m corporis xp̄i nihil de suba panis remaneat: tū q̄ suba corp^r is xp̄i in quā p̄uersa est aliqd̄ est: an^r h̄lata nō est. vñ substā^r tia panis nō est in nihilū redacta: s̄ in meli^r cōmutata sc̄z in corp^r xp̄i: nō t̄m̄ s̄m̄ Aler. vbi. s. de pane illo accipit esse corpus xp̄i: sed ip̄a essentia panis siue oī mutatiōe facta in corp^r xp̄i mutatur in illud. **3°** Hugo li. ij. de sacramēt. parte. viij. c. ix. ait: Non sic corp^r xp̄i in pane conuertari dicim^r: vt de pane corpus xp̄i esse accipiat: nec quasi corp^r nouum fabricatum de mutata essentia: sed in ip̄m verū corp^r mutatā essentia: nec ipsam substā^r tia panis & vini in nihilū redactam: q̄ desijt esse qd̄ fuit: sed mutatus pot^r quia cepit esse aliud qd̄ nō fuit. **3°** Tertium dubiū declarandū: vtrum illa cōuersiō fiat in instanti vel successiue. Et responderi R̄sch. vbi. s. q̄ fit in instanti: quia vt accipi potest a commentatore. iij. Meta. Omnis successiō in mutatione causatur vel ex resistētia mobilis ad motū: vel mediū ad motū rem vel ratione vtriusq; & p̄tō q̄ suba

resistentia ipsius mediij debeat cōpre-
 hendi diuisibilitas spacij p cōpationē
 ad limitationē virtutis in motore. Cū
 quīs corpale medium angelo nō resi-
 stat: tamē q̄ limitate virtutis est: non
 posset se transferre ab ouēte in occidē-
 tē pertransuendo spacium in instanti.
 Virtus autē cōuerēs substantiam pa-
 nis in corpus xpi nō est limitata. Illa
 em̄ cōuersio fit p virtutē diuinam que
 infinita est. Nec sibi resistit substantia
 panis: q̄ tota natura pfecte subdit vir-
 tuti diuine. Nec est aliquod mediū p
 qd̄ ista cōuersio fiat: hoc em̄ nō habet
 locū pprie loquēdo nisi de mutatione
 locali. Panē em̄ nō esse corpus xpi ni-
 hil possitū dicit: t̄ tamē si esset mediū
 nō oporteret q̄ causaret successionem
 in diuina operatione. Deus em̄ vnū
 lapidē transferre posset ab ouēte in oc-
 cidēte p totū mediū in instanti. Nō em̄
 op̄ q̄ diuisibilitas mediij causet succes-
 sionē in mutatione nisi cū hoc mutās
 sit limitate virtutis. ¶ Quartū dubium
 declarādū vtrū virtus trāsubstantiatiua
 principalit̄ respiciat sacerdotē q̄ v̄ba.
 Et r̄ndet Ric̄. di. viij. quarti. ar. iij. q.
 iij. q̄ virtus pdicta principalit̄ respi-
 cit sacerdotē: q̄ qñ dñs operat̄ aliquē
 effectū mediante instrumētō animato
 cuiusmodi est seruus s̄m p̄bm. s̄. politi-
 corū. t̄ inanimato virtus dñi principa-
 lit̄ respicit instrumētū animatum q̄
 inaiatū. In trāsubstantiatiōe autē sa-
 cerdos se h̄ sicut instrumētū asatum:
 t̄ v̄ba sicut inaiatū. ideo virtus dñi prin-
 cipaliter operat̄is principalit̄ respicit
 sacerdotē q̄ v̄ba. ¶ Secda ratio est: q̄
 qñ plura instrumenta per ordinē se ha-
 bentia cōcurrūt ad eundē effectum: vt
 manus t̄ p̄na ad scripturā virtus prin-
 cipalis motoris principalit̄ respicit
 illud instrumētū qd̄ est sibi pp̄inquit̄
 t̄ mediante quo aliud instrumētū mo-
 uetur vnde virtus scribētis principalit̄
 respicit manū q̄ p̄nā. Ad trāsubsta-
 natiōē autē cōcurrūt plura instrumen-
 ta p ordinē se habentia. s̄. sacerdos t̄

verba: quorū sacerdos est prop̄inquo
 principali agentī: quia sibi est similior:
 t̄ eius representat personā. Est etiam
 prolotionis verborū causa ideo virtus
 trāsubstantiatiua principalit̄ respi-
 cit sacerdotē q̄ verba. ¶ Tertia ratio
 est: q̄ virtus trāsubstantiatiua sacer-
 dotē respicit permanente ratione cha-
 racteris qui in sacerdote p̄manet: ver-
 ba autē sicut sunt trāseuntia respiciūt
 transeuntē non per aliquē transitū ex
 parte virtutis put est in principali agē-
 te: sed per transitū ipsoꝝ verborū s̄m
 quid: tamen pdicta virtus respicit prin-
 cipaliter verba q̄ sacerdotē: in quātus
 verba magis de prop̄inquo se habent
 ad effectū q̄ sacerdos: s̄m quem mos-
 dū etiam dici potest q̄ virtus scriben-
 tis principalit̄ respicit p̄nā q̄ manū.
 ¶ De multiplici manducatione corpo-
 ris ch̄isti: t̄ de dubijs que circa illā ha-
 beri possunt. Caplm. ij.

Secundū mysteriū quod an-
 notauit apostolus in themas
 te d̄: manducatiōis asserēs
 quod xps dixit Mat. xvj.
 Accipite t̄ manducate hoc
 est corpus meū. Ad quod pleni-
 gendū quattuor sunt dubia declaran-
 da. ¶ Primū quot sunt modi mandu-
 candi corpus xpi: Et respōdet maḡ in
 iij. di. ix. q̄ est duplex. vnus sacramen-
 talis: alius sp̄ualis. Que distinctio s̄m
 Bon. ar. s̄. q. s̄. outuryno modo a dispo-
 sitione sumentū: q̄ quidā accedūt ma-
 le dispositi: t̄ hi māducant sacramēta-
 liter. quidā bene t̄ hi sp̄ualiter. Secdo
 accipitur a modo sumentū: quia qd̄az
 suscipiunt ore corporis: t̄ non cordis: t̄
 hi sacramentaliter. Quidā nō ore cor-
 dis: t̄ hi sp̄ualiter. Comedere igit̄
 sacramētū sp̄ualiter est illud susci-
 pere cū fide iso: mata charitate. Come-
 dere autē sacramentalit̄ est illud susci-
 pere cū fide sine charitate. Qui mādu-
 cant sacramentaliter tm̄ suscipiunt sa-
 cramentū: sed non effectus illius. Qui
 nō manducant sp̄ualiter effectum

Feria. IIII. hebdomade sancte.

gratie consequuntur. ¶ Scdm dubiū: vtrum mali sumant corpus christi veraciter? Et respondet Tho. iij. parte. q. lxxx. ar. iij. et Bon. in. iij. di. ix. ar. ij. q. f. qd circa hoc qdā antiq̄ errauerunt dicētes: qd corpus xpi verū a malis non sumit: qd nō decet tantā maiestatem et ornē tā sanctam et purā in corpus peccatis subditū introire. Ideo asserēbāt qd corpus xpi verū a speciebus abscederet: ex quo peccator ip̄z labijs ore et poluto contingeret. Sed hoc est erroneū eo qd manētib⁹ speciebus corp⁹ xpi sub eis esse non desinit. Species autē manet qd diu substantia panis maneret: et sibi adesset. Manifestū est autē qd substantia panis assumpta a peccatore non statim esse desinit si manet qd diu p calorem naturale digerat. Unde rādium corpus xpi sub speciebus sacralibus manet etiā a peccatoribus sumptū. Quare doctores oēs dicūt qd peccatores veraciter et sacramentaliter lz nō spūalr: corpus xpi suscipiant. qd carat ecclia in psa in festo corporis xpi dicēs: Sumant boni: sumant mali: sorte tñ iniqua li vite vel interitus. Et Aug. sup Job. ar. Multi de altari accipiunt: et accipiendo moriunt. Ad idē est. c. et sc̄ta. et. c. sicut iudas. de pse. di. ij. ¶ Tertius dubium vtrū peccator qui cū certa scientia in peccato sumit corpus xpi: sumat illud dānabilr. Et qd sic ptz per dictus apli di. qd iudiciū sibi manducat et bibit. Qd nō est fm Bon. qd ipm corp⁹ ali quā maculā det anime: sed qd peccator ipsum cōtemnit dum se preparare non vult et mundare. Sed aliquis obijcere potest si manducare corpus xpi cū peccato peccatum est: ergo a simili et videre ergo quotienscumqz existens in peccato mortali videt corpus xpi peccat mortaliter. Rāder Tho. vbi. s. ad. iij. arg. et Bon. vbi. s. q. ij. ad vltimū ptra. qd vltius non pertingit ad substantiaz corpus xpi: sed solus ad species sacramentales sed ille qui manducat nō solum sumit species sacramentales sed

etiam xpm qui est sub eis: et ideo a vitione corporis xpi null⁹ baptizatus probetur: non baptizati autē non sunt admittendi: etiaz ad inspectiones huius sacramenti. vt p̄ p̄ Dion. in libro mageli. hierar. sed ad māducationes non debent accedere nisi illi qui bene dispositi et mundati sunt quare nō est simile videre et sumere hoc sacramentum. ¶ Quartū dubiū est: vtrū accedere ad hoc sacramentū cū conscientia peccati sit grauissimū oim peccōr? Et q̄bus videt qd sic. Primo quia glo. sup iud. l. Coz. xj. Qui manducauerit. De indigne manducante ait: Ac si xpm occiderit puniet: sed peccm xpm occidentium videt fuisse grauissimū: ergo et hoc peccatum. Secūdo arguit: qd Hiero. dicit i quadā epla. Quid tibi cū feminis qui ad altare cum dño fabularis. Dic sacerdos dic clerice qualr cum es dñs labijs filium dei oscularis: quib⁹ osculatus es filiā meretricis. O iuda o iuda filiu hoīs tradis? Et q̄b⁹ verbis videt qd fornicator accedens ad mensam xpi peccat sicut peccauit iudas peccato enormi et grauissimo. Respōdet tñ Tho. vbi. s. ar. v. qd aliqd peccm pōt dici graui⁹ alio duplr. Uno modo per se alio modo p accidens. Per se quidem fm rationem sue speciei: que attenditur ex parte obiecti: et fm hoc quanto id contra qd peccatur est maius tanto peccm est grauius: et qd diuinitas xpi est maior humanitate ip̄s: et ipa humanitatis: inde est qd grauissima peccā sunt que cōmittunt in ipam diuinitatem: sicut est peccm infidelitatis et blasphemie. Secūdario autē sunt grauiora peccā qd cōmittunt i hūanitatē xpi. Tertio autē loco sunt peccā qd cōmittunt ptra sacra qd pertinent ad humanitatem xpi. Et post hoc sunt alia peccata cōtra puras creaturas. Per accidens autē vni peccatū est grauius alio ex parte peccantis: puta peccatū quod est ex ignorantia vel infirmitate leui⁹ est peccato qd

est ex contemptu vel ex certa scientia
 Et eadem ratio est de alijs circumstantijs.
 Scdm hoc ergo cōdicare in pctō mortali
 in q̄busdā pot̄ esse grauius: sicut in
 his q̄ ex actuali cōtēptu in cōscia pec-
 cati ad hoc sac̄m accedūt. In q̄busdā
 nō minus graue: puta in his q̄ ex quo-
 dam timore ne deprehendant̄ in pctō
 cū cōscia peccati hoc sac̄m suscipiāt.
 Sic ergo p̄t̄ q̄ hoc peccatū est multis
 alijs grauius h̄m suā sp̄m: nō tñ oīm
 grauiissimum. ¶ Ad primum ergo dicē-
 dum q̄ pctm̄ indigne sumentium hoc
 sacramētum comparat̄ peccato occidē-
 tiū xpm̄ h̄m similitudinē: q̄ vtrūq̄ cō-
 mittit̄ oīa corpus xpi: non tñ h̄m cri-
 minis quātitatē. Peccatū em̄ occiden-
 tiū xpm̄ fuit multo grauius. Primo q̄
 dem q̄ illud peccatū fuit contra corp̄
 xpi in sua specie p̄p̄ia: hoc aut̄ est oīa
 corpus xpi in specie sacramenti. Scdo
 q̄ illud pctm̄ p̄cessit ex intentione no-
 cendi xpo nō aut̄ hoc pctm̄. Similiter
 fornicator accipiens corpus xpi cōpa-
 rat̄ iude osculanti xpm̄ quātū ad si-
 militudinē criminis: q̄ vterq̄ ex signo
 charitatis xpi offendit: non tñ quātū
 ad criminis quātitatē. Nec tñ similitu-
 do nō minus cōpetit alijs pctōib̄ q̄
 fornicatorib̄. Nā t̄ p̄ alia peccata mor-
 talia agitur oīa charitatē xpi: cuius
 signū est hoc sac̄m tāto magis quāto
 pctā sunt grauiora. Scdm qd̄ tñ pctm̄
 fornicationis magis reddit hominem
 ineptū ad perceptionē huius sacramē-
 ti: in quātū sc̄ p̄ hoc pctm̄ sp̄s marie
 carnis subijcit̄ t̄ ita ipedit̄ feruor dile-
 ctionis q̄ requirit̄ in hoc sac̄o. Plus
 tñ ponderat̄ impedimentū ipsi chari-
 tatis q̄ feruor ei. Unde etiā pctm̄ in-
 fidelitatis: quod funditus separat ho-
 minē ab eccle vnitatē simplr loquēdo
 maxime hoīem ineptum reddit ad sus-
 ceptionē huius sacramenti: vñ grauius
 peccat infidelis accipiens hoc sacra-
 mētū q̄ pctōr fidelis: t̄ magis cōtēnit̄
 xpm̄ h̄m q̄ est sub hoc sacramento pre-
 senti in si nō credat xpm̄ vere sub hoc sa-

cramēto esse: q̄ quātus est in se dimi-
 nuit sc̄ritatē huius sacramēti virtutē xpi
 opant̄ i hoc sac̄o: qd̄ est p̄tēnere ipm̄
 sacramentum in seipso. Fidelis autē
 qui cū cōscietia peccati sumit p̄tēnit
 hoc sac̄m non in seipso: sed quātū ad
 vsū indigne accipiens.

¶ De potestate consecrandi cōcessa sa-
 cerdotib̄ rite ordinat̄ h̄m formā eccle-
 sie q̄ soli cōficere possunt. Caplm̄. iij.

¶ Tertū mysteriū qd̄ apostol̄
 annotauit d̄r cōsecrationis:
 t̄ ibi. Hoc facite in meā cōme-
 n: orationē. Lu. xxi. In q̄b̄
 d̄bis h̄m Frāsc̄cū data fuit

potestas cōsecrandi aplis q̄ vt dictum
 est in precedentib̄: fuerūt tñ a xpo or-
 dinati sacerdotes. Sed hic q̄rtuor dus-
 bia adhuc occurrūt aperienda. ¶ Pri-
 mū vtrū angeli habeāt potestatē con-
 secrandi. Et r̄ndet Alex. in. iij. q. xxxv.
 mē. j. q̄ nō: eo q̄ deus talē potestatem
 ipsis nō dedit: t̄ hoc cōgrue. Primo q̄
 virtus trāsubstantiandi elementum in
 corpus xpi t̄ sanguinē: data est verbo
 sensibili. vñ cui⁹ est p̄ferre verbū sensi-
 bile eius est ministerialr mediātē d̄bo
 tali cōsecrare. Inquit em̄ Aug. j. q. s. i
 c. detrabe. Accedit verbū ad elementū
 t̄ fit sac̄m. Scda rō est: q̄ si sac̄a mis-
 nistrarent homini p̄ angelos: esset hō
 in sua reparatione subiectus angelice
 nature: t̄ sic nō esset p̄ xpm̄ solū restitu-
 tus in pristinā dignitatē. ¶ Scdm dus-
 biū vtrū aliquis nō sacerdos possit cō-
 secrare: Et r̄ndet q̄ nō. imo si oēs hos-
 mines mūdi nō sacerdotes essent sc̄tī
 t̄ iusti: t̄ p̄ annos t̄ annos dicerēt d̄ba
 cōsecrationis sup debita materia cū in-
 tētiōe cōsecrādi nūq̄ cōsecrarent. Ideo
 scribit̄ eē de sum. tri. t̄ si. ca. c. j. Hoc
 vtrūq̄ sacramētum nemo potest cōficere
 nisi sacerdos qui rite fuerit ordina-
 tus h̄m clauēs ecclesie: quas ipse con-
 cessit apostolis eorūq̄ successoribus ie-
 sus ch̄stus: t̄ ecclesia cantat sic. Sac-
 crificium istud instituit: cuius officij
 committi voluit solū presbyteris: quis

bus sic congruit vt sumant ⁊ dent ceteris. Et. xij. dist. in. c. perlectis. dicitur: Ad presbyterū pertinet sacramentum corporis ⁊ sanguinis dñi in altario dei conficere. ¶ Tertium dubiū vtrū sacerdotēs mali ⁊ peccatores possint consecrari: Et rñdet Boñ. in. iij. dist. xij. q. sic: quia officium consecrandi nō est ex propria sanctitate: vt quidam heretici dicunt: sed ex auctoritate. Tho. sō i. iij. parte. q. lxxvij. ait: Non ex hoc ipso aliquis desinit esse minister xpi q̄ est malus: q̄ dñs habet bonos ⁊ malos ministros: qui cū auctoritatem habent consecrandi: consecrare possunt. Un̄ Aug. j. q. j. c. intra. ait: Intra catholicā ecclesiā in ministerio corporis ⁊ sanguinis dñi: nihil a bono maius: nihil a malo minus perficitur sacerdote: quia nō in merito consecrantis: sed in dño perficitur creatio: ⁊ in virtute spiritus sancti. Ad idem est. c. ppheta. c. vt euidenter. c. cum scriptura. c. multi seculariū. ⁊. c. sacerdotes. ¶ Quartū dubiū vtrū sacerdotes heretici: scismatici: excommunicati: vel degradati: possint cōficere: Et respōdet Boñ. in. iij. dist. xij. ar. j. q. j. q̄ aliqui voluerunt distinguere q̄ sacerdotes mali quidā occulte sunt mali: ⁊ tales possunt p̄secrare. Alij sō sunt manifeste mali ⁊ ab ecclesia p̄cisi: sicut heretici: ⁊ alij p̄dicati: ⁊ tales non possunt. Et ad hoc allegant dictū Aug. j. q. j. c. extra catholicā. Extra catholicā ecclesiam non est locus veri sacrificij. ⁊ Hieronymi in. c. odit. qui dicit: Odit dñs sacrificia hereticorū: ⁊ a se p̄icit: ⁊ quotiēs in noīe eius congregati fuerint detestatur fetore eorū: ⁊ claudit nares suas. Habet etiā ibi. c. nō oportet. Sed tamen positio ista falsa est: vt patebit. Ideo dicendū ⁊ melius q̄ sacerdotes oēs p̄nominati consecrare possunt: q̄ potestas cōsecrādi eucharistiā vt inquit Tho. pte iij. q. lxxij. ar. j. ⁊ oēs theologi p̄tinet ad characterem sacerdotalis ordinis. Character aut̄ indelebilis est. Ideo di-

cedendū q̄ in sacramento duo attenduntur: scilicet sacramēti veritas: que cōsistit quātū ad rē primā: ⁊ sacramenti utilitas: que cōsistit: quātū ad rē vltimā: q̄ d̄ incorporatio vel unio: quātū ad corpus mysticū. Si de veritate sacramentis loquamur veritas saluat vbi ex p̄cisiō: cū adest debitū elementū. Si de utilitate loquamur quātū ad utilitatē dicendū q̄ sacerdos bonus conficit ad vtilitatē suā ⁊ assistentiū. Malus occidit ad dānū suū tñ: nihilominus ad vtilitatē assistentiū qui deuote audiūt missam. Sed p̄cisi⁹ ⁊ hereticus ad dānū suū nē suā: ⁊ omniū assistentiū. Quia ergo in p̄cisi⁹ ⁊ hereticis manifestus p̄citur sacramētū omni fructu: quia sit in corpus xpi verū: ideo loquuntur facti in nones ipsoꝝ sacrificia detestantur in rōne operati operis h̄ dāni. Nich. in. iij. ar. j. q. j. dicit: q̄ p̄cisos sacerdotes posse hoc sacrificiū cōficere intelligitur dupliciter: aut de iure: aut de facto. Primo modo nō oīs sacerdotes p̄ hoc sacramētū cōficere: q̄ nec irregularis: nec suspensus: nec interdictus: nec excommunicatus: nec scismaticus: nec hereticus: nec degradatus hoc sacramētū p̄t de iure cōficere: q̄ cuiuslibet p̄dictorū p̄hibitus est potestatis sacerdotalis vsus: vnde cōficiendo grauius peccant. Secōdo modo salis de facto quilibet ipsoꝝ p̄t vt p̄dicatū est. Considerēt itaq̄ laici quāta est sacerdotalis dignitas: quāta sacerdotibus data est potestas. Non sint ipsi sacerdotū imitatores: ⁊ ex consequenti sacramentorū cōtēptores: de quo pleni⁹ dixim⁹ in opere de virtutibus. Venerentur ⁊ colant illos vt patres: ⁊ dños ⁊ tanti sacramenti ministros. Preparent se oēs cū omni humilitate ⁊ reuerētia ad sacramentum: nō de illoꝝ manibus suscipiant. Ipsi sō sacerdotes studeant p̄ virtutibus nitore mentis ⁊ anime cōseruare: viuereq̄ munde ⁊ caste vt sic digne cōficere possint ⁊ dispētare fidelibus

Seria. V. in cena dñi. Sermo LXVI

pprio detrimento: imo cū merito ⁊ benedictione dei sacratissimū corpus filij eius dñi nri iesu xpi: qui est bñdict⁹ ⁊ laudabilis p̄ infinita seclorū. Anē. ¶ Feria quinta in cena dñi: de exēplis a xpo nobis exhibitis: in quibus eum sequi debemus ⁊ precipue tēpore sacre eucharistie cōmuniōis. Sermo. lxxv.

Templū enim

dedi vobis vt quēadmo dñū ego feci: ita ⁊ vos faciatis. P̄missi iesu verba sunt ista Jobis. xij. c. ⁊ in euangelio hodierno. Suscepturi sanctissimū sacramētū hodierna die vel in prima solēnitare paschali diligenter: ac sollicitē inuigilare debem⁹: vt ad illud accedam⁹ cū omni mundicia: puritate ac reuerentia. Id autē facere poterim⁹ si vouerimus imitari exēplavitutū: que docuit nos ipse xps in vltima sua cena. In illa namq; docuit nos oēs qđ cōmunicando essemus facturi. Icaro in presenti sermone p̄ moralia declaratiōe euāgelij de exēplis moralib⁹ spūaliter in eo contentis: ⁊ a dño iesu xpo nobis oblat⁹ erim⁹ tractaturi: qm̄ ad illa xps iesus nos ī v̄bis ī themate p̄missis inuitat. ¶ In q̄b⁹ rotū euāgelij hodiernum complectēdo septe exēpla deuotissima declarabim⁹.

- Prīmū d̄: memorāde mortalitatis.
 - Scđm cōsummande charitatis.
 - Tertium tolerande aduersitatis.
 - Quartū cōtemnēde prosperitatis.
 - Quintū obseruande castitatis.
 - Sextum exercēde humilitatis.
 - Septimum desiderāde felicitatis.
- ¶ Qualiter xps docuit nos exēplo suo memores esse mortis acerbissime quaz p̄ nobis pctōib⁹ ex charitate ⁊ amore patientissime tolerauit. Caplm. j.

Prīmū exēplū qđ xps nobis exhibuit dicit memorande mortalitatis. Ipse etenim memor erat mortis sue qđ euāgelista exprimit dicens Job,

xij. Ante diē festū pasche: sciens iesus qđ venit hora ei⁹ vt transeat ex hoc mūdo ad patrē: cū dilexisset suos qđ erant in mundo in fines dilexit eos. Pro q̄z verborū declaratiōe tria sunt notāda. ¶ Prīmū quid per hoc nomen pascha intelligat. Et ad hoc sic dicit Aug. sup Job. Pascha nō sicut qđdam estimant grecū nomē est: sed hebreū. Opportunissime tñ occurrit in hoc noīe quedā cōgruētia vtrariūq; liguarū. Quia em̄ pati grece paschi d̄: ⁊ ideo pascha passio putata est: vel hoc nomen a passio ne sic appellatū. In sua v̄o lingua hoc est in hebreā pascha transitus d̄: propterea qđ tunc p̄mā pascha celebrauit ppls dei: qñ ex egypto fugiens rubrū mare p̄trāsuit. Vm̄ autē hico. de lya d̄ cēbat pascha iudeorū trāsireo qđ tunc angel⁹ trāsijt p̄ egyptū interficiēs p̄mogenita egyptiorū: ⁊ filios israel saluās. ¶ Scđz notādū qđ paschale festū apud iudeos incipiebat a vespa diei ī qua luna erat. xij. Dies autē festiuus apud eos incipit a vespa vnius diei: ⁊ durat vsq; ad vesperā sequentis diei. vñ Leuit. xij. c. d̄: a deo. A vespe vsq; ad vesperū celebrabitis sabbata v̄ra: ⁊ sic dies pasche solēnis erat luna. xv. p̄pter qđ eūdē diē quē Jobes nominat. ante diē festū pasche p̄pter naturales distinctionē dierū. Abarcus notat p̄mū diē azymorū: qđ a vespe precedentis diei incipiebāt comedere azyma. Quare v̄m Hiero. om̄esq; theologos. di. xj. q̄rti. tenendum est qđ iesus fecit cenam luna. xij. ⁊ passus est luna existēte. xv. ¶ Tertū notādū qđ sicut xps recordabatur mort⁹ de primo sibi iminentis: ita ⁊ qui vult cōicāre mortem xpi ad suā mētē reuocare d̄: hoc docuit apls cū dixit. j. Loz. xj. Quotienscunq; māducabitis panem hunc: ⁊ calicē biberet mortem domini annuntiabitis donec veniat.

¶ Qualiter xps nos docuit exēplo suo vt memores sim⁹ mēse charitatis sue: qua nos dilexit. Caplm. ij.